Wydanie poranne.
Nr. 321. Sobota 24 października 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy:
Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Przyparcie Rosyan do Sanu.
Zwycięstwa w Królestwie i w Serbii.

Bitwy nad Sanem.

Wiedeń, 24 października.

Urzędownie ogłaszają pod datą 23 b. m. w południe:

Na lewym brzegu Sanu.

Podczas gdy wczoraj w bitwie **na południe od Przemyśla** nasza przeciw nieprzyjacielskim punktom oparcia operująca artylerya ciężka miała głos, obecnie rozwinęły się **gwałtowne walki nad dolnym Sanem,** gdzie przeciwnikowi w kilku punktach pozwoliliśmy przejść **na brzeg zachodni,** aby go módz zaatakować i pobić. Rosyjskie siły, które przekroczyły rzekę, zostały już **aż do rzeki przyparte.** Koło Zarzecza zabraliśmy przeszło **1000 jeńców.**

Zwycięstwo pod Iwanogrodem.

Części naszego wojska zjawiły się niespodziewanie **przed Iwanogrodem,** pobiły dwie dywizye nieprzyjacielskie, wzięły **do niewoli 3600 Rosyan,** zabrały sztandar i 15 karabinów maszynowych.

Zatonięcie monitora.

Przy powrocie z skutecznej akcyi **na Sawie** nasz monitor rzeczny „Temes“ najechał na minę nieprzyjacielską i zatonął. Z załogi brak 33 ludzi. Inni wyratowani.

Zastępca szefa sztabu generalnego, *von Höfer* generał-major.

Walki w Serbii.

Wiedeń, 24 października.

Urzędowo ogłaszają pod datą 23 b. m.:

Znaczne siły serbskie i czarnogórskie swego czasu wtargnęły przez opróżnione od wojsk południowo-wschodnie części graniczne do Bośni zachodniej i nawiedziły ludność muzułmańską, **rabując i plądrując.** Teraz dnia 22 bm. te siły zostały po trzydniowych zaciętych walkach **pobite** w okolicy po obu stronach drogi Mokro-Rogatica i zmuszone **do szybkiego odwrotu.** Ponieważ dalsza akcya jest w toku, zastrzegamy sobie na później ogłoszenie szczegółów o tej bitwie, w której nasze wojska walczyły z niezrównaną brawurą, wypierając kilkakrotnie bagnetem przeciwnika z wielu umocnionych pozycyi. *Potiorek,* zbrojmistrz.

Walki Niemców.

Berlin, 24 października.

Wielka główna kwatera donosi pod datą 23 b. m. przed południem:

W Królestwie.

Na wschodzie ataki rosyjskie w okolicy na zachód **od Augustowa** zostały odparte, przyczem zdobyliśmy kilka karabinów maszynowych.

Z południowo-wschodniego placu wojny jeszcze niema ostatecznych wiadomości.

W Belgii i Francyi.

Nad kanałem Izery osiągnięto wczoraj **sukcesy** na południe od Dixmoude. Wojska nasze posunęły się naprzód. Na zachód od Lille ataki nasze były **skuteczne.** Zajęliśmy kilka miejscowości. W innych częściach frontu armii zachodniej panuje ogółem **spokój.**

Anglicy o walkach na wybrzeżach Belgii.

Londyn, 24 października.

„Morning Post“ pisze: Niemcy prawdopodobnie w ten sposób zrobią użytek z czasowego wzięcia części wybrzeży belgijskich, że kilka łodzi podwodnych przetransportują kolejami żelaznemi do wybrzeży. Łodzie te bowiem mogą być **rozkładane.** Niemiecki sztab generalny już dawno stwierdził wykonalność tego pomysłu. Należy więc wkrótce spodziewać się **przybycia łodzi podwodnych.** Flota niemiecka bardzo szybko się uczyła, chociaż budowa łodzi podmorskich zaczęła się tam później, niż w Anglii i Francyi.

Kłamstwa rosyjskie.

Berlin, 24 października.

Wiadomość „Timesa“ z Petersburga, jakoby Rosyanie **pod Warszawą** zdobyli 50 dział niemieckich i dwa sztandary pułkowe oraz wielką ilość jeńców, jest **zmyśloną.**

Anglicy w Egipcie.

Konstantynopol, 24 października.

Podług autentycznych informacyi, Anglicy oprócz **14.000** ludzi wojsk angielskich i indyjskich, które ściągnęli w kanale Suez, skoncentrowali jeszcze **5000** ludzi w różnych punktach Aleksandryi. Część tych wojsk pochodzi **z Australii.** Angielski kapitan portowy w Aleksandryi oświadczył, że wkrótce przybędzie **50.000 wojsk indyjskich** i australskich.

„Taswir if Efkiar“ donosi, że Anglicy wykonują ustawę o zgromadzeniach w Egipcie w ten sposób, że **zakazują zgromadzeń** w większej liczbie niż 4 ludzi.

Konstantynopol, 24 października.

Z wojsk indyjskich, które niedawno przetransportowano do Egiptu, większą część znowu **wycofano jako niepewną.** Tylko kilka tysięcy ludzi tam pozostało. Ściąganie wojsk angielskich do Egiptu komentują żywo jako naruszenie neutralności.

Londyn, 24 października.

Rząd angielski oświadczył zastępcom rządów obcych, iż w zupełności pochwala zarządzenie poczynione przez rząd egipski co do tego, **żeby kanał Suezki opuściły te okręty,** które się tam ukryły, aby ujść zabraniu. Kanał ten bowiem takim celom nie służy.

Konstantynopol, 24 października.

Jak donoszą, Anglicy onegdaj przez kilka godzin **zamknęli przejazd** przez kanał Suezki.

Prasa turecka za Austryą.

Konstantynopol, 24 października.

Prasa turecka ponownie podnosi w wyrazach podziwu sukcesy armii austro-węgierskiej i nie-

Wydanie poranne i wieczorne razem 8 hal.

mieckiej, zwłaszcza **w Galicyi i Polsce** i życzy im, aby zwyciężyły.

Zatopienie okrętu japońskiego.

Berlin, 24 października.

Przez Rotterdam donoszą z Szanghaju: Słychać, że japoński krążownik „Takasio“ nie natknął się koło Czingtau na minę, tylko został zniszczony przez **atak niemieckiego torpedowca** „S. 90“. Po ataku łódź torpedowa osiadła na mieliźnie w odległości 60 mil morskich na południe od Czingtau i tam **wysadzono ją w powietrze**. Załoga wyratowana.

Ogromna ilość rannych w Rosyi.

Konstantynopol, 24 października.

„Taswir i Efkiar“ donosi, że osobistość przybyła z Rosyi a zasługująca na zaufanie opowiadała, że liczba rannych rosyjskich, przewiezionych do wnętrza kraju, jest **olbrzymia**. Wszystkie miasta i wsie od granicy aż do Moskwy są **jednym wielkim szpitalem**. Z powodu niedostatecznego zaopatrzenia lekarskiego **liczba wypadków śmierci jest wielka**. Także liczba **dezerterów** codziennie wzrasta. Ściąganie podatku wojennego powiększa nędzę.

Z Francyi.

Paryż, 24 października.

„Gaulois“ donosi, że angielski kanclerz skarbu Lloyd George bawi od kilku dni w Paryżu, gdzie miał dłuższą konferencyę z ministrami Briandem, Sarraut i Malvy, którzy przybyli z Bordeaux.

Paryż, 24 października.

„Matin“ donosi: Minister sprawiedliwości Briand postanowił, aby rozporządzenie o **zamknięciu austryackich, węgierskich i niemieckich firm we Francyi** oraz o zabraniu ich własności **rozszerzonem** zostało na wszystkich poddanych austryackich, węgierskich i niemieckich nie uprawiających handlu, którzy mieszkają we Francyi. Likwidacya zamkniętych i skonfiskowanych firm przeprowadzoną będzie przez likwidacyę sądową albo pod dozorem zarządu domen.

Czyny krążownika „Emden“.

Londyn, 24 października.

Działalność krążownika „Emden“ wzbudza w narodzie angielskim mimo pozornego rozgoryczenia pewien **podziw**, zwłaszcza że komendant, którego waleczność jest niewątpliwą, przy każdej sposobności okazuje ludzkość i rycerskość. Panuje jednak w marynarce angielskiej ogólne uczucie, że jest czas, by przedsięwziąć skuteczne zarządzenia dla zabrania tego okrętu.

Londyn, 24 października.

„Times“ pisze o działalności niemieckiego krążownika „Emden“:

Zachodzi teraz konieczność spytać admiralicyę, kiedy zamierza **zrobić koniec** zuchwałej karyerze krążownika „Emden“, którego pojawienie się na wybrzeżu pod Koromandel odcina Birmę i sparaliżowało handel Kalkutty? Działalność tego okrętu **kosztuje już Anglię milion funtów szterlingów**, a jego ponowne pojawienie się może kosztować **drugie tyle** tak, że to wyniesie akuratnie **tyle co jeden „dreadnougt“**. — Ogólnie istnieje pragnienie, żeby admiralicya na zajścia na pełnem morzu więcej zwracała uwagi. Naród obawia się, że u admiralicyi panuje tendencya rozpraszania swej działalności.

Udział Portugalii w wojnie.

Brema, 24 października.

„Weser Ztg“ powtarza za hiszpańskimi dziennikami wiadomość, że Anglia przyrzekła Portugalii za **udział w wojnie** dawne królestwo Galicyi w Hiszpanii.

Katastrofa lotnika.

Bordeaux, 24 października.

Lotnik, senator Raymond, zabił się podczas lotu wywiadowczego koło Toul.

Persya przeciw Rosyi.

Konstantynopol, 24 października.

Dziennik perski „Haver“ donosi z Teheranu: Poseł rosyjski wręczył notę tej treści, że Rosya nie może teraz wycofać swych wojsk z Asserbejdżanu, lecz oświadczył przytem, że jeżeli przy obecnych zawikłaniach wojennych Persya zachowa **neutralność**, to Rosya wycofa swoje wojska i zagwarantuje niezawisłość Persyi. Odpowiedź tę rosyjską przyjęła perska rada ministrów **nieprzychylnie** i przygotowuje nową energiczną notę.

Konstantynopol, 24 października.

Nadeszłe tu dzienniki perskie donoszą o działalności reformatorskiej rządu perskiego we wszystkich dziedzinach. Zwolennicy usuniętego generał-gubernatora Asserbejdżanu usiłowali, namówieni przez rząd rosyjski, wywołać rozruchy, ale **bezskutecznie**, ponieważ wojska rządowe obecnie są silniejsze niż wojska rosyjskie, których liczba jest zmniejszona. **Wpływ rosyjski w Asserbejdżanie codziennie się zmniejsza.**

Co jest w Dardanelach?

Konstantynopol, 24 października.

„Tanin“ dowiaduje się, że flota angielska manewrowała wczoraj u ujścia Dardanelów. Z Maditos słyszano **huk armat**.

* * *

Oddziaływanie wojny na Amerykę.

Paryż. „Figaro“ donosi z Buenos Aires: Rząd wydał **moratoryum**, według którego termin dla zobowiązań płatności wobec Francyi, Anglii, Belgii, Rosyi, Szwajcaryi, Włoch, Brazylii, Urugwaju, Austro-Węgier i Niemiec wysunięty został **aż do zawarcia pokoju**. Tymsamym postanowieniom podlegają także zobowiązania wekslowe w stosunku do tych państw.

Cholera.

Wiedeń. Wczoraj stwierdzono po jednym wypadku cholery azyatyckiej w **Wiedniu, Gracu, Insbruku**, Józefowie **(Czechy)**, Odolanach i Neugasse **(Morawy)** i Kileszowicach **(Śląsk)**, dalej dwa wypadki w St. Andreé w **Karyntyi**. Z wyjątkiem wypadków w St. Andreé zachorowały same osoby przybyłe z północnego terenu wojny. **W Galicyi** stwierdzono 30 wypadków, mianowicie: po jednym w **Krakowie**, Klimkówce (pow. Gorlice), Machowie (pow. pilzneński), Pilznie, dwa w Łubnie (pow. Brzozów), w powiecie liskim: 8 wypadków w Bachlewie, 5 w Hoczowie, 2 w Lutowiskach, 6 w Nowosiółkach, 4 w Średniej Wsi.

KRONIKA.

Sobota 24 października.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu“ wyjdzie **dziś o godz. 6 wieczor.**

Transport rannych. Wczoraj przejechało przez Kraków 5 pociągów, wiozących z Jarosławia i okolicy rannych żołnierzy. Żołnierze ci brali udział przez miesiąc w walkach nad Sanem. Według opowiadań żołnierzy straty Rosyan są olbrzymie. — Ranni żołnierze są przeważnie narodowości węgierskiej, słowackiej i polskiej. Część ich umieszczono w Krakowie. Na dworcu towarowym ustawili się w czwórki i udali się w pochodzie przez ulice do szpitali. Większość rannych odjechała dalej do szpitali w Czechach.

Zebranie naukowe lekarzy pracujących w szpitalach krakowskich odbędzie się w sobotę 24 bm. o 6 wieczór w klinice psychiatrycznej. Przedmiotem posiedzenia będzie: 1. Odczyt prof. Piltza: Zaburzenia psychiczne w czasie mobilizacyi i wojny, 2. pokazanie w obrazach świetlnych złamań postrzałowych kości, 3. karnistyczne demonstracye ze szpitali fortecznych. Na posiedzenie to zaprasza się niniejszem wszystkich lekarzy przebywających w Krakowie tak wojskowych jak i cywilnych.

Na rannych żołnierzy odbędą się w sali klubu urzędników pocztowych (Lubicz 5) 3 przedstawienia: w sobotę i w niedzielę o $3^1/_2$ popoł. i o $7^1/_2$ wieczór. Program bardzo urozmaicony. Bilety do nabycia wcześniej w księgarni Krzyżanowskiego po 1 K 10 h, 55 h i 22 h.

Repertuar artystów teatru miejskiego w sali „Nowości“.

Sobota: „Uriel Akosta“.

TELEGRAMY

z 24 października.

Opusty podatkowe.

Wiedeń. „Wiener Ztg.“ ogłosi jutro rozporządzenie cesarskie w sprawie opustów podatkowych w podatku zarobkowym z okazyi przerw w pracach wskutek wojny.

Ceny maksymalne w Niemczech.

Berlin. Z zapowiedzią, że w najbliższym czasie będzie wydane zaprowadzenie maksymalnych cen dla pszenicy, żyta, owsa i jęczmienia, łączy „Lokal-Anzeiger“ uwagę, że podług autentycznego stwierdzenia zapotrzebowanie zboża w Niemczech jest aż do przyszłych zbiorów zupełnie pokryte. Także stan bydła jest tak zadowalniający, że pokrycie zapotrzebowania mięsa nie ulega żadnej kwestyi.

Walki w Albanii.

Ateny. Agencya ateńska donosi z Janiny pod datą 21 bm.: Wczoraj rano przedsięwzięli Albańczycy z kilku miejscowości atak na autonomiczny Epir. Dziś donoszą, że walka trwa jeszcze i że drugi oddział albański również maszeruje przeciw Epirotom.

Wiadomości o zaginionych.

Za ogłoszenie w tym dziale należy przesłać 2 korony.

Olga Ulrich, Wien VI., Laimgrubengasse 3, IV., 15, uprasza o podanie adresu p. **Alfreda Schullera**, który miał wyjechać ze Lwowa 31 sierpnia w niewiadomym kierunku.

Franciszek Wlazło poszukuje swojej żony z dwojgiem dzieci i rodziny Żerebeckich, którzy wyjechali z Sieniawy koło Jarosławia. Adres: F. Wlazło, Pionier Feldbahn nr. 4. F. A. A. ¹/₄. Unt. Rohrbach bei Korneuburg.

Wasyl Sidelnik, Leutnant, Bereg-Szas Ungarn, Militäspital, poszukuje adresu swojej żony Józefy z Rawy Ruskiej. Wiadomość uprasza adresować: Kraków, ul. Stolarska 6, I. Józef Pasionek.

Moskowiński Zygmunt, legionista, obecnie Cieszyn, Reservespital, prosi o podanie adresu swojego ojca Kazimierza, 60 lat liczącego, ze Lwowa.

NADESŁANE.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).